

**Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland****Datum ingekomen vragen** : 18 november 2024**Datum GS-besluit** : 21 januari 2025**Vragen nr. 102**

Vragen van **Statenlid A. Gielen** en **Statenlid T.K. van Wijnen** (GroenLinks) over uitspraak Leeuwarden over bestrijdingsmiddelen

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 18 november 2024 door de leden van Provinciale Staten, **Statenlid A. Gielen** en **Statenlid T.K. van Wijnen** (GroenLinks), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

**INLEIDING VRAGEN**

De recente uitspraak van de rechtbank in Leeuwarden heeft de discussie over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw opnieuw doen oplaaien. De rechter oordeelde dat het gebruik van deze middelen rondom kwetsbare Natura-2000 gebieden slechts toegestaan is wanneer duidelijk is aangetoond dat er geen schadelijke effecten zijn op de natuur. Het hof benadrukte dat er op dit moment onvoldoende wetenschappelijk bewijs is over de impact van deze middelen op nabijgelegen natuurgebieden, waardoor het voorzorgsbeginsel zou moeten gelden.

Voor GroenLinks geeft deze uitspraak aanleiding tot grote bezorgdheid over het gebruik van bestrijdingsmiddelen, niet alleen in de landbouw maar ook in andere sectoren. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vormen een serieuze bedreiging voor zowel de biodiversiteit als de volksgezondheid. Daarnaast noemt de rechtbank het aannemelijk dat de middelen zich over kilometers kunnen verspreiden en op die manier schadelijke effecten kunnen veroorzaken op een aanzienlijke afstand van het oorspronkelijke gebruiksgebied.

De rechtbank in Leeuwarden deed recent uitspraak over bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt. Zij oordeelde dat onvoldoende vaststaat wat de impact van bestrijdingsmiddelen op Natura-2000 gebieden is. Daarmee stellen zij dat gebruik eigenlijk niet is toegestaan zonder goede ecologische toetsing. Ook achten zij het aannemelijk dat de bestrijdingsmiddelen van de lelieteelt kilometers verderop in de natuur belanden en daar schade veroorzaken.

De fractie van GroenLinks maakt zich ernstig zorgen om de inzet van bestrijdingsmiddelen. Daar hebben wij de volgende vragen over.

<https://nos.nl/regio/friesland/artikel/570525-nieuwe-landbouwcrisis-dreigt-na-uitspraak-rechtbank-leeuwarden-over-bestrijdingsmiddelen>

## INLEIDING ANTWOORDEN

De provincie is niet het kaderstellend orgaan en geen bevoegd gezag voor gewasbeschermingsmiddelen. De Europese Commissie beslist in overleg met alle lidstaten over de goedkeuring van werkzame stoffen op EU-niveau. De verantwoordelijkheid voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ligt deels bij de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en deels bij de ministers van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) is de bevoegde autoriteit in Nederland voor toelatingen van middelen. Het Ctgb gaat over de beoordeling van risico's. Het Ctgb beoordeelt op basis van internationale afspraken en in wetgeving verankerde criteria of gewasbeschermingsmiddelen en biociden – bij juist gebruik – veilig zijn voor mens, dier en milieu én of ze werkzaam zijn. Op grond van deze beoordeling besluit het college of het middel in Nederland verkocht en gebruikt mag worden en stelt het gebruiksvoorschriften vast.

Wij kunnen niet in de bevoegdheid treden van andere instellingen of overheden. We zijn wel voornemens om te onderzoeken of de provincie een handelingsperspectief heeft om inwoners te beschermen tegen de nadelige effecten van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In dat kader gaan we ook uitwerking geven aan twee moties van Provinciale Staten: [M 105/PS11-11-2024](#) en [M 128/PS11-11-2024](#). Daarnaast zijn we met de agrarische sector in overleg hoe het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan worden verminderd.

## VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

### Vraag 1:

Hoe beoordeelt Gedeputeerde Staten de uitspraak van de rechtbank Leeuwarden?

#### Antwoord 1

Gedeputeerde Staten hebben kennis genomen van de uitspraak. Het is niet aan ons om hierover een oordeel te vellen.

### Vraag 2:

Welke conclusies trekt Gedeputeerde Staten uit de uitspraak van de rechtbank? Hoe anticipeert de provincie op mogelijke uitspraken die de Raad van State hierover gaat doen?

#### Antwoord 2:

Op dit moment kunnen we nog geen duidelijke conclusies trekken uit deze uitspraak. We zien dat er uitspraken worden gedaan in verschillende zaken waarin het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in specifieke gevallen en locaties wordt besproken. Zo ook deze zaak in Friesland. Het is voor ons op dit moment nog niet mogelijk om de consequenties voor onze provincie van al deze zaken te duiden. We volgen deze ontwikkelingen uiteraard op de voet, en zijn in dat verband ook benieuwd naar de uitspraak die zal volgen in het hoger beroep in deze zaak in Friesland. Ook volgen we actief de onderzoeken die het Rijk aan het instellen is naar mogelijke benchmarking, monitoring van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, de inzet van groene alternatieven, en naar de cumulatieve effecten van meerdere middelen. We kunnen hierop niet vooruitlopen.

### Vraag 3:

Is GS het met de fractie van GroenLinks eens dat het voorzorgsbeginsel moet toegepast worden als het gaat om gewasbeschermingsmiddelen, dat gebruik moet worden ingeperkt binnen onze mogelijkheden totdat bewezen is dat deze geen risico vormen voor de volksgezondheid en de natuur en dat we ook moeten kijken naar de gevolgen van mengsels van gewasbeschermingsmiddelen?

#### Antwoord 3:

Nee. Het voorzorgsbeginsel verplicht bedrijven en overheden om maatregelen te nemen als er gegronde redenen zijn dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de gezondheid, terwijl sprake is van de situatie dat er (nog) geen gedetailleerd wetenschappelijk bewijs is over oorzaak en gevolg. Voordat op basis van dit beginsel maatregelen genomen kunnen worden, moet worden afgewogen of die maatregelen nodig en proportioneel zijn uit oogpunt van voorzorg. De Europese gewasbeschermingsmiddelenverordening (Verordening (EG) nr 1107/2009) geeft invulling aan dit voorzorgsbeginsel door voorwaarden te stellen aan toelating van gewasbeschermingsmiddelen. Ook lopen er momenteel meerdere onderzoeken in opdracht van het Rijk en in Europees verband, zoals genoemd in de kamerbrief van 19 november (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/11/19/kamerbrief-juridische-uitspraken-omtrent-gewasbeschermingsmiddelen-en-verduidelijking-voorzorgsbeginsel>).

We hebben op dit moment onvoldoende onderbouwing om te kunnen duiden dat uit recente rechtszaken zou blijken dat de toepassing van dit voorzorgsbeginsel moet leiden tot een beleidswijziging ten behoeve van natuur. We volgen deze ontwikkelingen, ook de ontwikkelingen op Rijksniveau uiteraard wel op de voet.

**Vraag 4:**

Wat betekent deze uitspraak voor agrarische bedrijven in Noord-Holland?

**Antwoord 4:**

Zie antwoord bij vraag 2.

**Vraag 5:**

Welke inspanningen heeft de provincie tot dusver geleverd om schadelijke impact van gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen?

**Antwoord 5:**

De provincie zorgt voor de regelgeving waarvoor zij bevoegd is, bijvoorbeeld in waterwingebieden, en volgt voor het overige de relevante landelijke wet- en regelgeving. Daarnaast zetten we in op de ondersteuning van de sector bij de verdere verduurzaming. Zie antwoord 7.

**Vraag 6:**

De provincie Utrecht heeft recent het besluit genomen om nieuwe omschakelingen naar sierteelt en bollenteelt onmogelijk te maken, tenzij gewerkt wordt zonder chemisch-synthetische gewasbeschermingsmiddelen gewerkt wordt. Is GS bereid een zelfde voorwaarde in Noord-Holland te stellen voor nieuwe sierteelt?

**Antwoord 6:**

Nee, wij hebben kennisgenomen van het besluit in Utrecht en hebben hierover nog geen standpunt in genomen. We zijn daarbij ook benieuwd naar de standpunten van andere provincies en zijn dan ook benieuwd op welke wijze dit besproken gaat worden in IPO-verband.

**Vraag 7:**

Welke mogelijkheden ziet GS om bedrijven te ondersteunen om aanpassingen te doen zodat we eventuele gevolgen voor natuurgebieden en de volksgezondheid kunnen voorkomen?

**Antwoord 7:**

Wij ondersteunen agrariërs bij de verdere verduurzaming van hun bedrijf, onder andere door middel van het landbouwportaal, de GLB-NSP subsidie voor innovatie en samenwerking en door ondersteuning van het Fieldlab Bol, de pilot KPI melkveehouderij en de pilot KPI akkerbouw. Tevens faciliteren wij de biologische sector, onder meer met het project 'Het verkorten en verstevigen van de biologische keten in Noord-Holland'.  
<https://www.boerenbusinessinbalans.nl/icoonproject/ikhouhetkort-brengt-lokale-biologische-producten-dichterbij/>

**Vraag 8:**

De Gemeente Medemblik deed recent een oproep aan agrariërs om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen en hier op termijn mee te stoppen, ten behoeve

van de gezondheid. Is GS bereid om aan te sluiten bij de oproep van de gemeente Medemblik en agrariers in dit gebied actief te ondersteunen de overstap te maken?

**Antwoord 8:**

Wij blijven vooralsnog vasthouden aan de al ingezette trajecten die gericht zijn op de omslag in het landbouwsysteem naar weerbare planten en teeltsystemen, waardoor de afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen wordt verminderd. Dit gebeurt onder meer in het landelijke Uitvoeringsprogramma van de Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Met de inzet van alle partijen – zowel de overheid als de landbouwsector en het bedrijfsleven rond gewasbescherming – worden acties uitgevoerd zoals de intensivering van het wetenschappelijk onderzoek naar innovatieve teeltsystemen en het uitvoeren van pilotprojecten om innovatieve teeltconcepten en precisielandbouwtechnieken in de praktijk te brengen (zie kamerbrief 19 november 2024).